

Folketingets Erhvervs-, Vækst- og Eksportudvalg

ERHVERVS MINISTEREN

10. april 2018

Besvarelse af spørgsmål 121 alm. del stillet den 5. marts 2018 efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Andreas Steenberg (RV)

ERHVERVS MINISTERIET

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Spørgsmål:

Hvordan agter ministeren at sikre, at små og mellemstore virksomheder får mulighed for at byde ind, når SKI's kæmpeudbud på 1,6 mia. kr. på fødevarerområdet bliver genudbudt, efter at Klagenævnet for Udbud har annulleret udbuddet i dets nuværende form?

Tlf. 33 92 33 50

Fax 33 12 37 78

CVR-nr. 10 09 24 85

EAN nr. 5798000026001

em@em.dk

www.em.dk

Svar:

Det lægges til grund for besvarelsen, at spørgsmålet vedrører kendelsen fra Klagenævnet for Udbud af 9. februar 2018, hvori nævnet annullerer tildelingsbeslutningen i SKI's udbud af rammeaftale "50.90 Fødevarer". Kendelsen vedrører i alt 11 påstande, men ingen af disse påstande vedrører små og mellemstore virksomheders mulighed for at byde på udbuddet.

I udvalgsspørgsmålet spørges der til, hvordan jeg som erhvervsminister agter at sikre, at små og mellemstore virksomheder får mulighed for at byde ind, når SKI genudbyder den omtalte opgave.

Som ansvarlig minister for udbudsreglerne, kan jeg oplyse om, hvilke muligheder udbudsloven giver for, at små og mellemstore virksomheder også kan deltage i konkurrencen om de offentlige opgaver.

Offentlige ordregivere er forpligtede til i udbudsmaterialet at oplyse baggrunden for, hvorfor en udbudt kontrakt ikke er opdelt, såfremt den kunne have været det. Dette såkaldte opdel eller forklar-princip følger af udbudslovens § 49, stk. 2.

Formålet med denne bestemmelse er at sikre, at ordregiverne overvejer, om det kan være fordelagtigt at opdele en kontrakt, så små eller mellemstore virksomheder får bedre mulighed for at byde på de pågældende opgaver. Opdeling af kontrakter kan i nogle tilfælde bidrage til at sikre, at der skabes effektiv konkurrence om de offentlige opgaver og dermed, at de offentlige midler anvendes effektivt.

Jeg mener, at det er meget vigtigt, at der er fair og lige konkurrence om offentlige opgaver – også for små og mellemstore virksomheder. Af samme årsag har jeg bedt Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen om at iværksætte en informationsindsats for at fremme efterlevelsen af reglerne, ligesom jeg årligt følger regelefterlevelsen på dette område med henblik på at vurdere behovet for evt. at iværksætte yderligere initiativer.

Endelig er det relevant at påpege, at små og mellemstore virksomheder efter omstændighederne også kan have mulighed for at agere underleverandører til større virksomheder, der eksempelvis har vundet større offentlige kontrakter. Små og mellemstore virksomheder kan således godt være leverandører til det offentlige uden, at de direkte tildeles en kontrakt gennem et udbud.

Med hensyn til det forestående genudbud, har jeg indhentet bidrag fra Finansministeriet, der er medejer Staten og Kommunernes Indkøbsservice A/S (SKI). Finansministeriet kan oplyse følgende:

”I forbindelse med besvarelsen af spørgsmål har Finansministeriet anmodet SKI om svarbidrag.

SKI har i den forbindelse udtalt:

”Aftale 50.90 Fødevarer er en del af det fælleskommunale, forpligtende indkøbsprogram, som regeringen og KL har aftalt og bekræftet i en række økonomiaftaler siden 2012. Formålet med programmet er at effektivisere det kommunale indkøb. Erfaringerne er positive, og regeringen og KL har i 2015 aftalt, at der skal etableres op mod 40 fælleskommunale indkøbsaftaler i 2020.

De konkrete indkøbskategorier i indkøbsprogrammet udvælges af en styregruppe, der består af repræsentanter fra kommunerne og KL. I forbindelse med udvælgelsen af nye kategorier, lægger styregruppen blandt andet vægt på, at der er basis for en velfungerende fælles aftale, og at der er klare indikationer på et effektiviseringspotentiale.

De fælleskommunalt, forpligtende aftaler er alle karakteriseret ved, at de udvikles i tæt samarbejde med repræsentanter fra kommunerne for at sikre, at aftalerne matcher kommunernes ønsker og behov.

Den omtalte fælleskommunale aftale 50.90 Fødevarer fra 2017 er målrettet storkøkkenerne i de 51 kommuner, der har tilsluttet sig aftalen. Det er kun 51 tilsluttede kommuner, der kan bruge aftalen. Aftalen indeholder – efter kommunernes ønske – et fuldt økologisk og konventionelt sortiment.”

SKI udtaler yderligere:

”Da SKI udviklede fødevareaftalen, blev det drøftet, om aftalen skulle opdeles i forskellige fødevarekategorier, såsom mejeri, kød, brød mv. Repræsentanter fra kommunerne – altså dem der professionelt skulle bruge aftalerne til at lave mad i storkøkkenerne – vurderede imidlertid, at en opdeling i fødevarekategorier vil tage tid væk fra selve madlavningen. Det skyldes blandt andet, at køkkenerne ville skulle bruge mere tid, når varerne skulle bestilles hos forskellige leverandører, leveres på flere forskellige tidspunkter (med et øget forbrug af brændstof), og når der efterfølgende skulle håndteres flere forskellige fakturaer med forskellige betalingskrav og -frister mv.

Med til denne beslutning hører også, at aftale 50.90 har en samlet estimeret volumen på 400 mio. kr. om året. I april 2014 estimerede Landbrug & Fødevarer i en markedsanalyse af ”Foodservice sektoren i Danmark”, at sektoren omsætter for mere end 48,5 mia. om året. I forhold til dette fylder den fælleskommunale aftale knap 1 pct. af markedet. Ses der alene på det offentlige marked fylder aftalen mindre end 4 pct.

På trods af den høje vægtning af kvalitet, tilvejebringer aftale 50.90 et besparelspotentiale for de 51 kommuner på ca. 20 pct., svarende til 79 mio. kr. om året.

På baggrund af analyser af markedet og egne indkøbsbehov, er det kommunerne, der langt hen ad vejen fastlægger den konkrete udformning af aftalen. Genudbuddet af aftale 50.90 Fødevarer forventes i tråd med den eksisterende aftale at have fokus på de kommunale storkøkkener i kommunerne.

Kommunerne har ikke ens politikker på fødevareområdet, og da projektgruppen og SKI udviklede den eksisterende aftale 50.90 Fødevarer, rådførte SKI sig blandt andet med ”Kloge Fødevarerindkøb” under den selvvejende institution Madkulturen under Miljø- og Fødevarerministeriet. Kløge Fødevarerindkøb var netop sat i verden for at yde rådgivning og vejledning, så økologiske og lokale fødevarer kunne udgøre en større andel af de offentlige fødevarerindkøb. Resultatet blev, at SKI udarbejdede en fleksibel model, der gjorde det muligt for kommunerne at undtage sig forpligtelsen på dele af sortimentet, som i stedet kunne anskaffes på anden vis i overensstemmelse med lokale prioriteter. Kommunerne fik således mulighed for at skræddersy deres deltagelse i aftalen – fx ved at købe frugt, grøntsager, mejeri eller kød uden for den fælles aftale.

Det hører endvidere med til det samlede billede, at SKI har to rammeaftaler på fødevarer. SKI har således valgt at opdele fødevareområdet i to afgrænsede aftaler med i alt 3 forskellige leverandører. Dertil kommer alle de andre fødevareaftaler, som udbydes af offentlige ordregivere.”

Som det fremgår af SKI's besvarelse, er den nu ophævede aftale udformet efter kommunernes ønsker om sortiment og anvendelsesområde. Aftalen rettede sig således mod storkøkkener og dækker kun en mindre del af det samlede kommunale indkøb. Derudover havde kommunerne en høj grad af frihed til at anvende aftalen efter kommunens politik og lokale prioriteter.

Det fremgår ligeledes, at SKI udformede aftalen efter et udtrykt behov fra kundernes side om, at bestilling skal være så enkelt som mulig, så man ikke skal bestille forskellige varer hos forskellige leverandører.

SKI forventer, at det kommende genudbud vil være i tråd med den gamle aftale".

Med venlig hilsen

Brian Mikkelsen